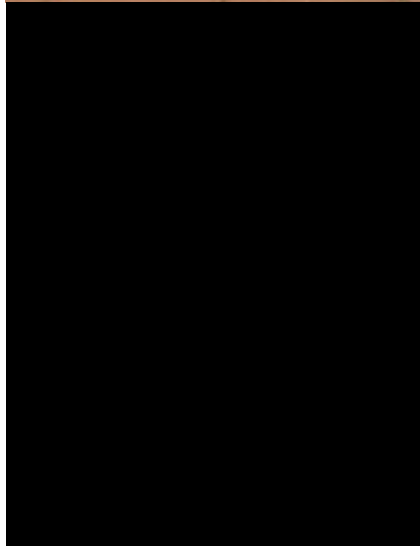

Rambla Sud Montevideo. © Intendència de Montevideo

Montevideo experimenta processos de transformació urbana associats a escenaris de fragmentació i segregació socioterritorial com moltes altres ciutats llatinoamericanes. Aquest procés s'expressa fonamentalment per la concentració de la població d'ingressos alts a la costa est, i l'expulsió de la població de menors ingressos a la perifèria. Els barris s'homogeneïtzen en les seves característiques socioeconòmiques, i disminueixen les oportunitats de mobilitat social per als habitants de la perifèria.

El creixement de la mateixa genera la ciutat informal, que concentra una població empobrida, predominantment jove que conforma un cinturó cap al nord i oest on es concentra la fracció més pobra de la societat. I cada cop proliferen més els assentaments irregulars en predis de propietat publicoprivada. Aquest procés s'acompanya del buidament de les àrees centrals i intermèdies de la ciutat consolidada.

Per un altre costat, hi ha una vocació històrica a la ciutat per la creació de grans projectes urbans, alguns d'envergadura econòmica faraònica. En molts casos han incrementat el valor del sòl exponencialment amb canvis en usos i tipus arquitectònics tot i el marc regulador del Pla de Montevideo. I s'ha generat, com en l'exemple de la Rambla de Montevideo, un dels passeigs urbans més reconeguts i desitjats de la ciutat.

La Rambla Sud de Montevideo consisteix en un passeig urbà de més de 22 quilòmetres de costa. Originalment neix en un escenari de creixement econòmic favorable del país i acompanyant l'extensió de la ciutat cap a l'est. S'aposta per un espai de qualitat semblant al de certes imatges de ciutats europees. En el seu primer tram està constituït per una vorera espaiosa de granit rosat que acompanya el Río de la Plata. Es comenta que en el seu moment la ciutat va apostar per aquest passeig urbà i que amb la seva inversió es podria haver comprat una flota sencera de la marina mercant.

La Rambla de Montevideo en la seva totalitat cus uns quants barris de Montevideo generant un vora integradora entre la ciutat i el riu.

La creació d'aquest majestuós projecte desencadena una doble situació urbana i socioeconòmica. Per un costat, transforma la morfologia, segregant a gran part de la població que no té accés a l'habitatge en la mencionada franja costera. I per un altre costat el seu caràcter d'espai urbà, públic, accessible y permeable, integra a la població en general conformant l'espai de convivència pels habitants de Montevideo en els seus temps d'oci o esbarjo.

Actualment hi ha nous grans projectes urbans que segueixen la ja mencionada vocació històrica de la ciutat de Montevideo. Citarem com a exemple, tres projectes que encara no s'han construït i que es localitzaran en zones centrals i intermitges de la ciutat de gran fragilitat socioeconòmica i territorial.

Cinta de la Vora Capurro-Bella Vista

El projecte s'ubica a l'oest de la costa de Montevideo en una de les badies de major qualitat paisatgística de la ciutat i paradoxalment de les més descuidades en les últimes dècades. L'objectiu és posar en valor i recuperar l'escenari geogràfic de l'esmentada badia. Proposa 30ha d'espai públic obert com un gran articulador. A través de la proposta de "Terrasses de Capurro", es projecta el principal vincle com el barri, sortejant el límit físic generat pel flux vehicular de la Rambla Oest de Montevideo.

La proposta conté, torres d'usos mixtos, integrant: residències, oficines, centre de convencions y serveis hotelers, entre altres. A la planta baixa, s'incorporen zones d'esbarjo associades a comerços, serveis culturals i gastronòmics, a més de dotar d'equipaments esportius l'àrea, així com piscines i zones de bany de sol.

Antel Arena i Mercat Model

La zona està ubicada en l'àrea consolidada intermèdia de la ciutat. Constitueix el centre geogràfic de l'àrea metropolitana, creuada per forts estructuradors vials que garanteixen la bona connexió amb la resta de la ciutat.

És predominantment d'ús residencial de barris, amb un teixit urbà molt heterogeni i equipaments específics com el Mercat Model i altres en desenvolupament com l'Antel Arena i l'emprenedoria comercial 'Nuevo Centro'.

L'edifici del Mercat Model, on es comercialitza la producció de fruites, hortalisses i productes d'horts de tot el país, es troba subutilitzat. Avui, hi ha la proposta de trasllat del Mercat. A la vegada, es proposa el canvi d'ús de les seves infraestructures per acollir una terminal de transport públic, la qual rebrà el transport Inter departamental i regional (internacional), complementant a l'actual terminal de Tres Creus. Aquest fet, alliberarà aproximadament 16 mançanes en el barri i transformarà els usos del sòl, impactant considerablement l'entorn urbà, generant un espai d'incertesa i oportunitats per a la zona.

A més d'això, es localitzen a l'àrea dos importants projectes en desenvolupament: l'Antel Arena i el 'Nuevo Centro'.

El projecte Antel-Arena, es proposa como nou centre per a la realització d'espectacles esportius, artístics i culturals d'escala internacional, generant serveis i propostes per a la comunitat. S'estima que la seva construcció tindrà un cost aproximat de 40 milions de dòlars americans.

Aquesta nova emprenedoria sorgeix d'un acord entre l'empresa Estatal Antel i la Intendència de Montevideo, després que s'incendiés el vell Cilindre Municipal i calgués esfondrar-lo.

En aquesta continuïtat històrica de grans projectes urbans de Montevideo, el nou desafiament plantejat des de l'àrea disciplinar, a través d'exemples com els mencionats, hauria de dotar a la ciutat d'equipaments i espais de qualitat que conformin una trama més democràtica i integradora que trenqui amb l'estigma llatinoamericà d'escenaris de fragmentació i segregació socioterritorial.

Virginia Talmon, arquitecta. Corresponsal del COAC a Montevideo, Uruguai.

(Autors: Arquitectes. Marcelo Da Rosa i Virginia Talmon. Correccions i aportacions: Arq. Mercedes Medina, Dra.en Urbanisme)

[1]

Tornar

[2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://arquitectes.eu/ca/content/grans-projectes-urbans-montevideo-potencial-inclusio-socioterritorial>

Links:

[1] <http://arquitectes.eu/ca/printpdf/printpdf/9940>

[2] <http://arquitectes.eu/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>